

Nav nekādu šaubu, ka sociālā pedagoga darbam ir jēga, taču izmērīt un izsvērt darba rezultātus vienmēr būs grūti. Diemžēl vienlaikus ir pietiekami daudz piemēru, kas var notikt, ja mēs guļam dziļā miegā un ļaujam visam iet savu gaitu. Nozīme ir lēnam un pacietīgam darbam.

Uz priekšu jāiet maziem solīšiem patstāvīgi, kā no jauna mācoties staigāt. Nedrīkst prasīt īsā laikā par daudz.

(Torns Skovgards)

Sociālais pedagogs skolā.

Bērns atnāk uz skolu ar tām zināšanām, prasmēm un uzvedības modeli, kādu viņš ir apguvis mājās. Skola ir tā vietā, kur viņš iegūst ne tikai zināšanas, bet arī iemaņas un prasmi kā uzvesties un dzīvot sabiedrībā. Izglītības iestāde nav tikai zināšanu krātuve, bet arī sociālās saskarsmes institūcija.

Sociālā pedagoga redzes lokā vienmēr ir jābūt bērna tiesību aizsardzībai un drošībai skolā, mājās, un kopumā vidē, kurā bērns dzīvo.

Sociālais pedagogs darbībā piesaista cilvēkus, kuriem ir pozitīva attieksme pret risināmo jautājumu.

Sociālās prasmes palīdz sekmīgi darboties grupā un apgūt mācību uzdevumus. Prasmes dod iespēju katram izmantot savu pieredzi un mācīties vienam no otra, veidojot savu pašapziņu, savas vērtības un citu cilvēku kā unikalitātes apzināšanos, interesi un rūpes vienam par otru un par grupas kopējo darba rezultātu.

Pusaudžu sociālās prasmes veidojas ņemot vērā viņu mērķus, vajadzības un vērtības, mācību darba organizācijas formas un metodes, kā arī mācību saturu.

Galvenās sociālās prasmes pusaudžu vecumā:

- savstarpēja cieņa;
- sapratne;
- iecietība;
- prasme uz klausīt citus;
- prasme izteikt savu domu;
- prasme sadarboties;

- prasme ievērot noteikumus;
- prasme strādāt komandā;
- prasme organizēt laiku;
- prasme vērtēt citus.

Sociālā pedagoga palīdzība vajadzīga, kad radušās problēmas mācību procesā un uzvedībā vai ģimenē.

Sociālais pedagogs nevar skatīties uz bērnu tikai kā uz skolēnu, viņam jāredz cilvēks kā kopveselums, kuram ir dažādas lomas, kurš atrodas dažādās attiecību sistēmās, pakļauts mikro un makro vides ietekmei.

Sociālais pedagogs – starpnieks starp indivīda vajadzībām un sabiedrību.

Sociālais pedagogs strādā ar bērnu, pedagogiem un ģimeni. Palīdz veidot un mainīt vidi, kurā dzīvo un mācās bērns. Ir svarīgi palīdzēt bērnam iemācīties prasmi dzīvot sabiedrībā, izprast sevi, izdarīt izvēli, pieņemt lēmumus, apgūt saskarsmes prasmes, radīt iespēju bērnam apmierināt bioloģiskās, sociālās un garīgās vajadzības. Sociālais pedagogs māca bērnam un vecākiem piedalīties socializācijas procesos, māca jaunu uzvedību, pieņemamu bērnam, sabiedrībai un ģimenei.

Ikdienas uzdevumu risināšana katrā konkrētā vietā izriet no vietējiem apstākļiem un problēmām. Visas iesaistītās puses sniedz savu pienesumu sadarbībai, vācot un nododot tālāk kopīgās zināšanas. Dažādi profesionāļi apmainās ar pieredzi, zināšanām no personīgās prakses, lai atklātu un risinātu konkrētas problēmas, kas saistītas ar atsevišķu bērnu, jauniešu, jauniešu grupu, bērnu jauniešu vispārējo labsajūtu un dzīves apstākļiem.

Sadarbība paver iespēju attīstīt savstarpēji izdevīgu un koordinētu sadarbību, kas vērsta uz palīdzības pasākumiem skolā, ģimenē, brīvajā laikā vai arī to kombināciju. Tas dod iespēju skolai veikt koordinētas darbības tādu konkrētu problēmu risināšanā, kas neiekļaujas vienas profesionālās jomas robežās. Apzināt analizēt cēloņus tam, ka bērniem ir psiholoģisks diskomforts.

Profesionāļi strādājot ar tādu bērnu un jauniešu problēmu risināšanu, kuriem ir nepieciešama ir svarīgi apzināties nozīmi, kāda ir sadarbībai, kas sniedzas pāri dažādu kompetences jomu robežām. Svarīgs priekšnoteikums ir savstarpējs respekts pret cita profesionālajām zināšanām. Ir jāizvēlas sadarbība, ne tikai vēlme izdabūt cauri savu risinājuma variantu. Svarīga griba atteikties no savas suverenitātes kopīga, labāka

risinājuma vārdā. Atzīt un respektēt, ka ir dažādas lomas, dažādas zināšanas, ar kurām dalīties, dažādi cilvēkredzējumi. Mūsu atšķirīgie redzes loki var palīdzēt lēmumu pieņemšanas procesā ienest vairāk nianšu, risinājuma modeļu.

Klases audzināja un sociālā pedagoga sadarbība skolēna personības veidošanās procesa veiksmīgā norisē.

Sadarbības interpretācija:

- kopīgi mērķi sadarbībā iesaistītajām pusēm;
- kopīga darbošanās mērķu sasniegšanai;
- atbildības apzināšanās un sadale starp sadarbības procesa dalībniekiem.

Konstruktīva sadarbība:

- veido sapratni starp sadarbības partneriem;
- ir jaunu zināšanu sniedzēja katram sadarbības partnerim;
- attīsta prasmi diskutēt;
- sekmē prasmi novērtēt un secināt.

Klases audzinātāja un sociālā pedagoga sadarbības formas:

Individuālās:

- saruna;
- atbildes uz jautājumiem;
- rakstveida informācija(iesniegums, pieteikums u.c.)

Grupālās:

- piedalīšanās klases audzināšanas stundās;
- piedalīšanās pedagoģiskās izglītības pasākumos;
- piedalīšanās vecāku sapulcēs, sarunās ar vecākiem.

Klases audzinātāja un sociālā pedagoga sadarbība nodrošina;

- informācijas apmaiņu;
- konsultēšanas iespēju;
- prognožu esamību;
- korekcijas iespēju.

Konfidencialitātes princips

Sociālais pedagogs uzņemas atbildību par informācijas, kas skar skolēnu personīgo attīstību, sociālo vidi, konfidencialitāti atbilstoši pedagoģiskās ētikas principiem.

Skolas sociālais pedagogs:

- konsultē;
- novēro;
- novērtē;
- uzklausā;
- atbalsta;
- informē;
- sadarbojas;
- izglīto.

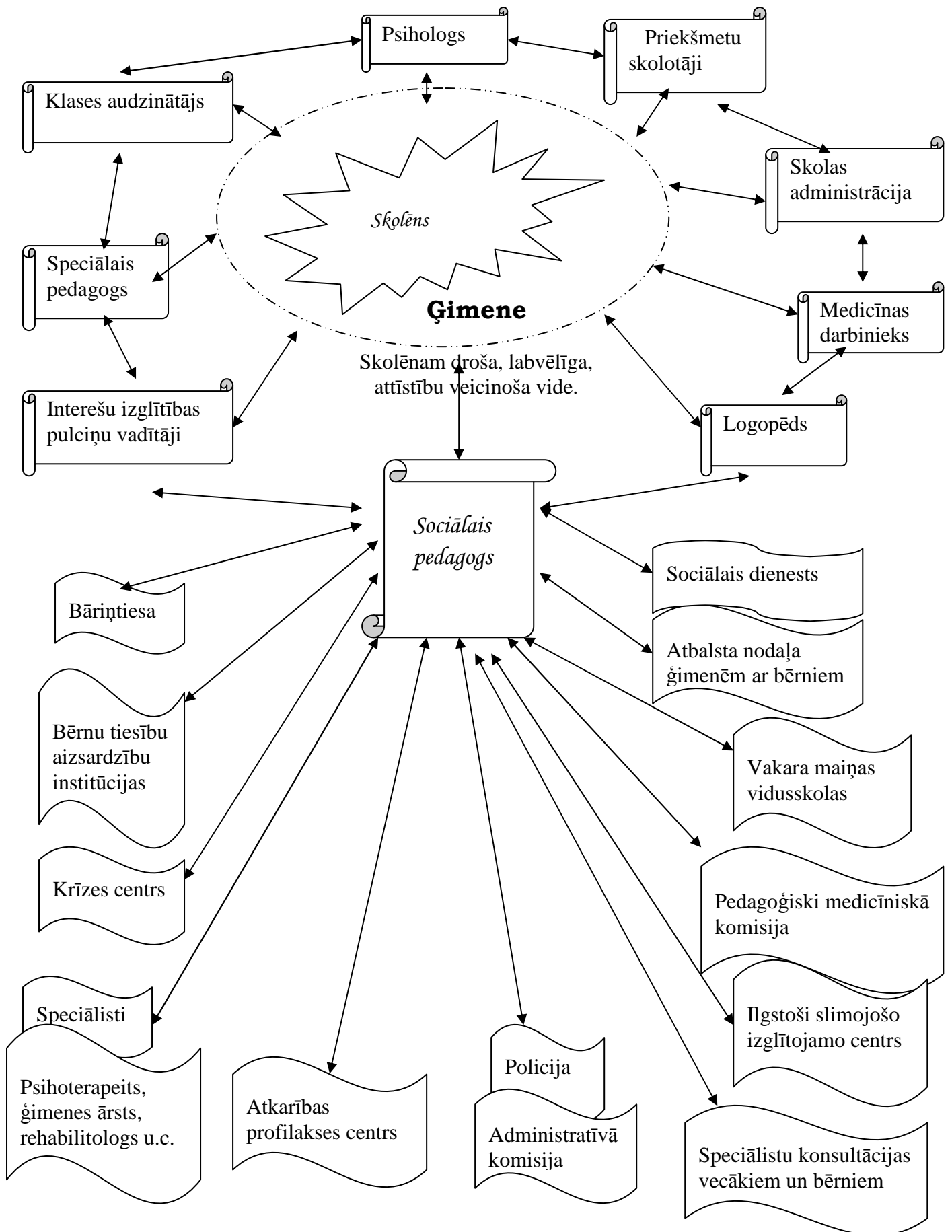
Sociālais pedagogs palīdz klases audzinātājam, ja:

- skolēns bieži kavē skolu neattaisnotu iemeslu dēļ;
- skolēnam pazeminās sekmes mācībās;
- pēkšņi mainījies skolēna uzvedība;
- skolēns ir uzticējies kādu problēmu, kuru nevar vai nedrīkst risināt vienpersoniski, un ir nepieciešama konsultācija;
- skolēns nonācis sociālās aprūpes vai citā institūcijā;
- skolēns saņem nepietiekamu vecāku aprūpi;
- skolēns stāsta, ka mājās jūtas slikti un nedroši u.c.
- neveidojas kontakts ar skolēnu un viņa vecākiem;
- situācijās ja tiek apdraudēta bērna dzīvība un veselība;
- bērnam nepieciešams materiāls atbalsts;
- bērnam ir neadekvāti dzīves apstākļi;
- bērna vecāki (vai viens vecāks) atrodas ilgstošā prombūtnē (strādā ārzemēs, ceļo);
- klasē mācās bez vecāku gādības palikuši bērni;

- klasē mācās bērni ar īpašām vajadzībām;
- klasē mācās bērni no dažādām valstīm, kultūrām;
- klasē mācās skolēni, kuriem ir problēmas ar atkarībām (narkotikas, alkohols, nikotīns);
- ģimenē vecāku problēmas kļūst par bērna problēmām;
- klasē rodas stresa situācijas, kas saistītas ar skolas programmas neizpildi.

Sociālais pedagogs palīdz skolēnam, ja:

- nomāc kāda problēma, kuru viņš nespēj atrisināt;
- ir problēmas mājās;
- skolā viņš jūtas vientuļš vai atstumts, nav draugu;
- ir mācīšanās grūtības, nestrādā atbilstoši savām spējām;
- ir konflikts ar skolas biedriem, skolotājiem vai vecākiem;
- ir atkarības problēmas u.c.
- ir agresīvs, impulsīvs, kaprīzs;
- prasa pārmērīgu uzmanību, rūpes;

Sadarbība un līdzdarbošanās

Sociālā pedagoga darba specifika

Pētnieciskais darbs un programmu veidošana

- Datu bāzes izveidošana (par skolēniem un ģimenēm, par viņu vajadzībām un problēmām)
- Pētnieciskais darbs un prognozēšana
- Programmu veidošana
- Ierosinājumu un priekšlikumu sagatavošana (skolai, pašvaldībām un valstij kopumā)

Koordinācijas darbs

- BTAC
- Krīžu centri
- Sociālais dienests
- Pilsētas Dome
- Policija
- Medicīnas iestādes
- Konfesijas utt.

Izglītojošais darbs

- ar skolēniem, ar pedagogiem un ar vecākiem;
- profilakses darbs ar specifiskām problēmām (alkoholisms, narkomānija, vardarbība u. c.)

Sociālais pedagogs

Skolas sociālā pedagoga uzdevums ir palīdzēt skolēnam maksimāli sasniegt izglītības mērķus un attīstīt viņu par sabiedrībā dzīvotspējīgu cilvēku

Psihosociālais darbs

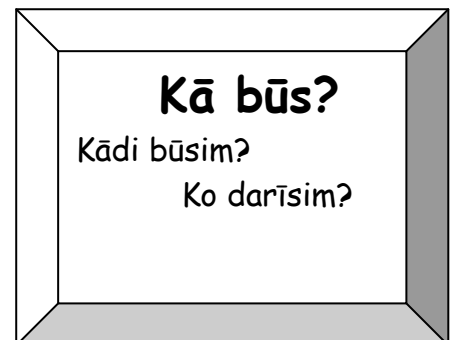
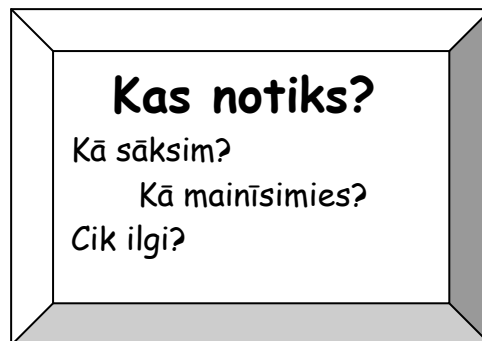
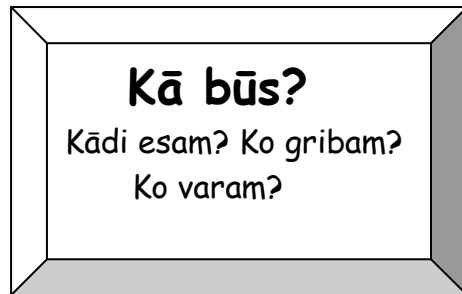
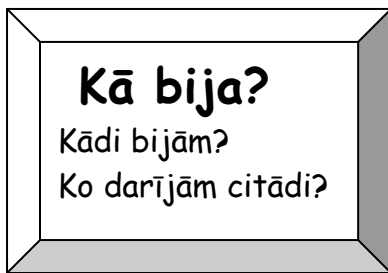
- Darbs ar indivīdu, ģimeni
- Atbalsta grupu veidošana
- Grupu darbs
- Pedagoģiskās grupas
- Izglītojošās grupas

Konsultatīvais darbs

- Konsultāciju sniegšana,
- Ja pats nevar palīdzēt, tad sarunā speciālistu
- Palīdzība ģimeni kā veselumam, pie kura pieder bērns

Konflikta risināšana

- Skolēns – skolēns
- Vecāki – skolotājs
- Skolēns – skolotājs
- Skolēns vecāki

**Mērķa sasniegšanai sociālajam pedagogam un
sadarbības partneriem nepieciešama:**

- Radoša pieeja;
- Enerģija;
- Uzstājība;
- Gatavība riskēt;
- Saskarsmes iemaņas.

Skolas profesionāļu sadarbības shēma

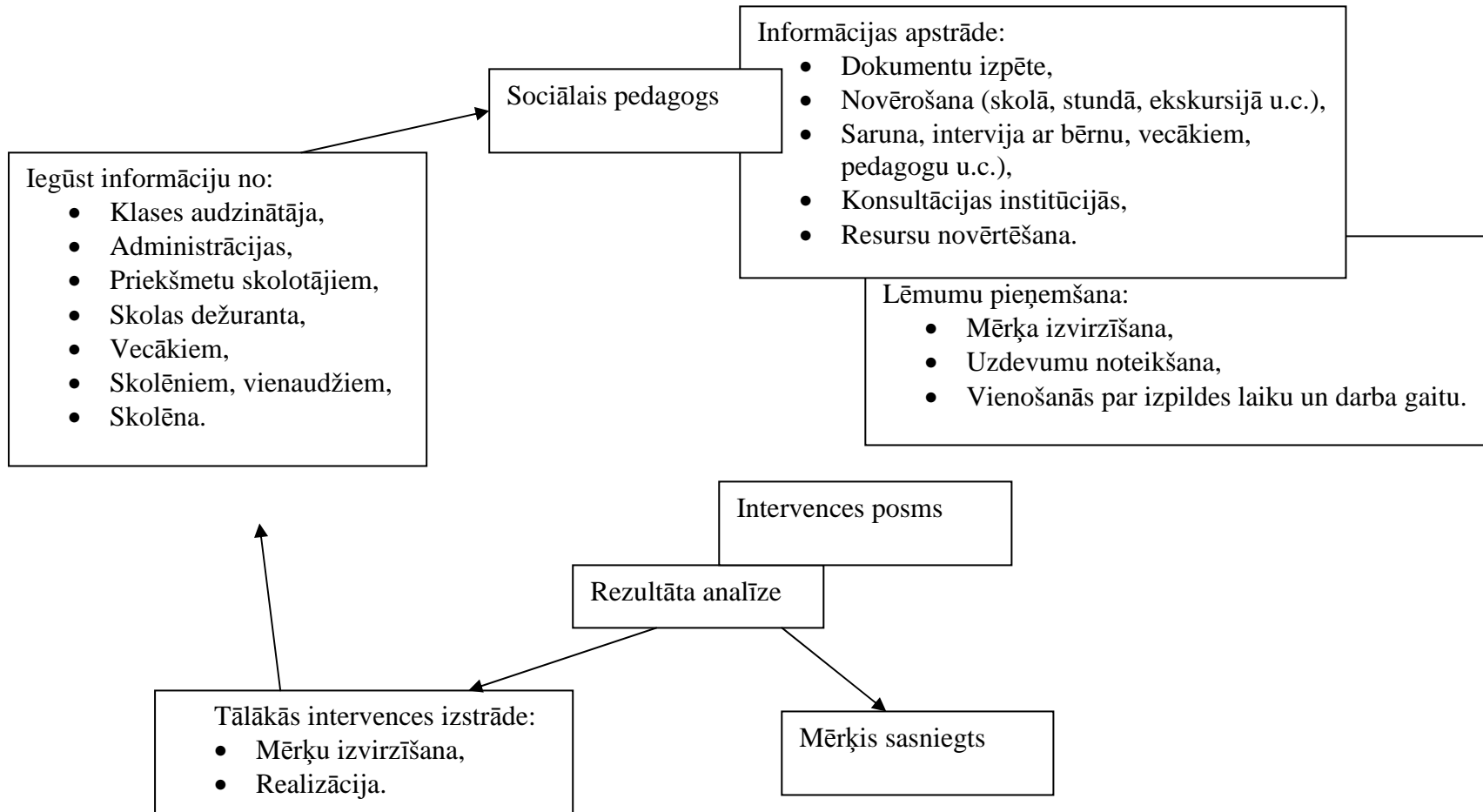
Darbā ar konkrētu bērnu un viņa ģimeni sociālais pedagogs ievēro ģimenes audzināšanas pieredzi, izglītības mērķu realizēšanas iespēju un savu pedagoģisko kompetenci. Lai palīdzētu bērnam ir jāiedziļinās katrā konkrētā gadījumā. Lai sekmētu problēmas risināšanu, ir nepieciešama sadarbība un starpprofesionāļu komandas kompetents, ilgstošs, organizēts un mērķtiecīgs darbs..

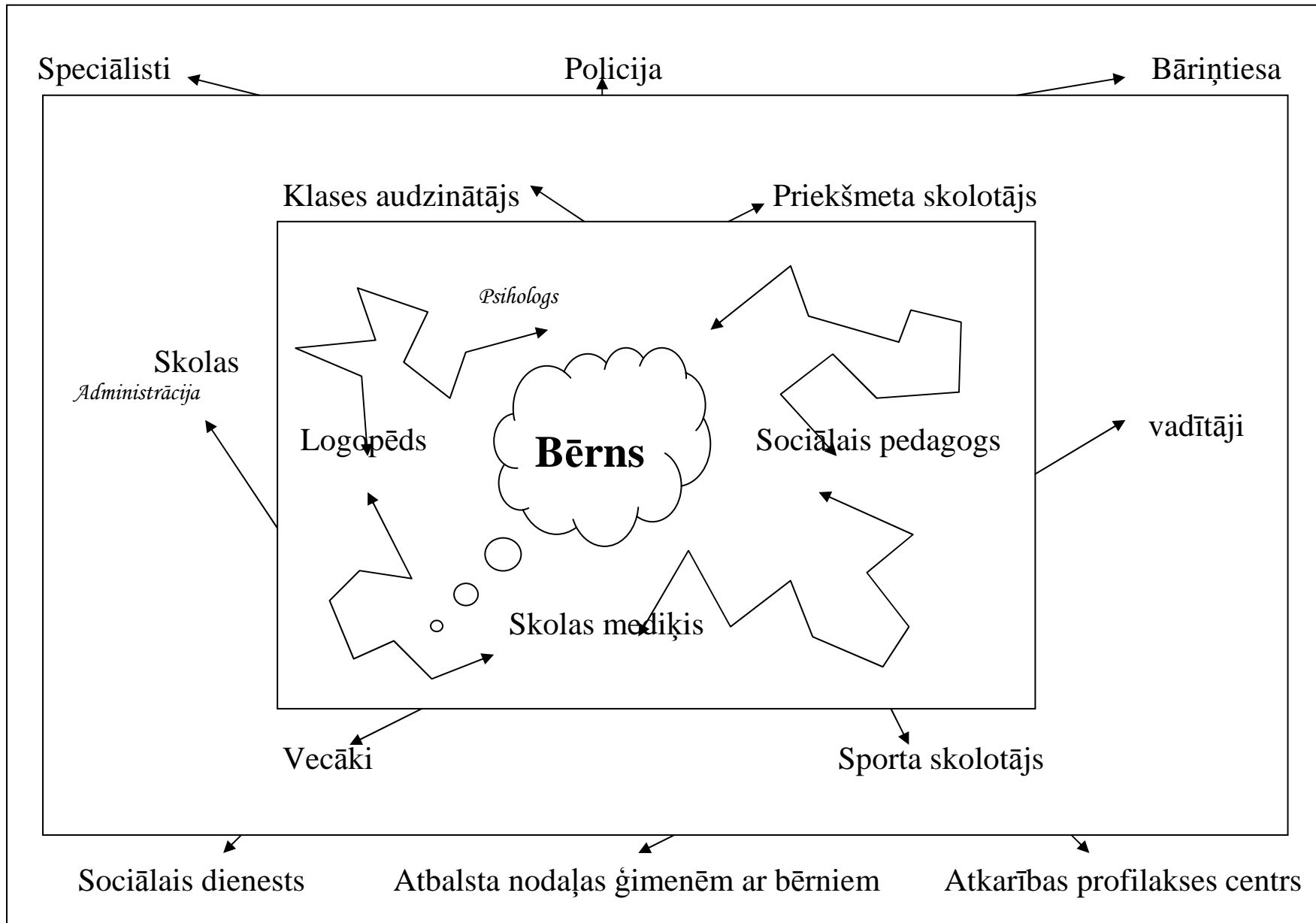
Tas ir ilgstošs process ar plašu pakalpojumu spektru. Uz priekšu jāiet maziem solīšiem. Nedrīkst īsā laikā prasīt par daudz. Ārpus skolas sociālais pedagogs sadarbojas ar sociālajiem darbiniekiem, atbalsta nodaļu ģimenēm ar bērniem, policiju, bāriņtiesu un citām iestādēm, izveidojot pēc iespējas efektīvāku komandas darbu.

Skolas speciālistu sadarbības rezultātā ieguvums ir:

- savstarpējs atbalsts speciālistu starpā;
- jaunas informācijas iegūšanu;
- prasme analizēt iegūto informāciju, diskutēt pieņemt lēmumu, ievērojot speciālistu profesionalitāti zināšanas dažādās jomās;
- iespēja sīkāk analizēt radušos situāciju, problēmu no profesionāļu viedokļi;
- iespēja precīzāk izvēlēties risinājumu variantus;
- iespēja sniegt vispusīgāku, kvalitatīvāku atbalstu klases audzinātājiem un citiem pedagogiem.

Sociālā pedagoga darbības principi

Materiālu izstrādāja Sociālo pedagogu asociācijas darba grupa:

1. Rita Kalniškāne
2. Ilze Silarāja
3. Svetlana Berkmane